

[Transcript] Dagens Eko / Erdogans vägval mellan Putin och väst

Joa Mattias, hur nära står Turkiet's president Erdogan, Rysslands president Putin?
De är nära, de kallar ju varandra vänner och har garanterat direkt numret till varandra.
Det här är dagens eko med Robin Olin. I dag är Erdogans vägval mellan Putin och Väst.
President Recep Tayyip Erdogan är satt för en viss vittne mot Kemal Kılıçdaroğlu.
När Erdogan vinner valet i Turkiet den 28 maj i år så ställer han sig på ett busstak i Istanbul och sjunger ut sin glädje.
Och gratulationerna strömmar in från ledare runt om i världen.
Bland de första som skickade telegram är Rysslands president Vladimir Putin.
Käre här Erdogan, min käre vän skriver Putin och hyllar det han kallar Turkiet's självständiga och oberoende utrikespolitik.
Men snabbt kommer ett grattis också från andra sidan Atlanten.
Och Sveriges statsminister Ulf Kristersson inte håller sen och gratulerar Erdogan.
Vår gemensamma säkerhet i en framtida prioritering skriver han.
Ja, Johan Matias. Nu kan Erdogan alltså se fram emot ytterligare fem år som president.
Vilket betyder att man här i Europa och USA också kommer ha fem år till med att försöka lista ut på vilken sidan han egentligen står.
Om han är på västsida eller Putin ser olika frågor.
Och jag tänkte att vi ska bena upp det här och jag har alltid haft en dröm om att egentligen få leda ett lekprogram.
Så du har fått två knappar.
Ah, spännande.
Jag tänker att vi kan börja. Tryck på den första.
Ja, det här är då Biden som sjunger. Han får representera väst, tänker vi.
Och så får vi den andra knappen.
Du kan nog gissa vem det är.
Kan vi gissa att det är Vladimir Putin kanske?
Om jag förstått det rätt så sjunger han en sång om en rysk rymdraket.
Och han får ju då representera ja, Putins Ryssland helt enkelt.
Är du redo?
Jag är redo.
Om vi börjar med inrikespolitiken då, åt vilket håll är då han och Turkiet lutar där.
Om vi tar synen på oppositionella politiker står han närmast Putin eller väst när det gäller det.
Varför Putin, Johan Mathias?
Jo, men det här är något som har kritiserats av både omvärlden och opposition och allmänhet även i Turkiet.
Men även om till exempel Europa domstolen så är det just det fängslandet av oppositionella och politiska hot.
Fängslanden som ibland är på livsstad med bevis som inte skulle hålla i många domstolar utanför Turkiet.
Ta till exempel den populära ledaren för prokurska partiet som tidigare hdp, Selatin Demirtas.
Dum till fängelse för att för och lämpat presidenten och för terroristamröret på ganska svaga grunder.
Och på sitt balkongtal under valnatten så är det då han att han aldrig kommer att släppa honom.
Var vi flera av är det då hans anhängare skanderare? Duttstraff, duttstraff.

[Transcript] Dagens Eko / Erdogans vägval mellan Putin och väst

Så där har vi tungläget.

Som kanske placerar honom närmre då hur man styr i Ryssland tänker du?

Ja absolut, för vi har ju sett hur Putin också fångslar oppositionella olycktänkande som Navalny till exempel.

Sen har vi ju fler, det finns massor med exempel i Turkiet.

Istanbulns föreborgermästare Ekrem İmamoğlu som man trodde skulle kunna vara den som hade bäst chans att utmana Erdogan i det här senaste valet.

Men hand om det stillit fångelse, straff och politikförbud för att ha för och lämpat valkommissionen. Okej, nästa fråga då. Pressfriheten, vilket håll lutar Erdogan där skulle jag säga mer åt Väst eller Putin?

Putin.

Ja, de är ju ganska lika. I Ryssland har ju staten eller Putin ytterst makt över de stora medierna. De som har varit emot och haft magi och kritiserade har ju kastats ut i landet eller tvingats ut, samma sak är det i Turkiet.

Alla stora och populära TV-kanaler, tidningar, radionkanaler, de kontrolleras av Erdogan eller hans gäng.

Det har visst liggen vuxit i en journalistik på till exempel YouTube och sådana som är helt webbaserade och som är baserade utomlands.

Men det går inte att jämföra med den medieström som Erdogan kontrollerar.

Hur har det märks nu under valet i Turkiet som du bevakat då?

Det har varit supertydligt. Det sägs att utmanaren Kilits İlinçer har fått ungefär en tion del av mediatiden om man jämför med Erdogan.

Han har mer styrts i turkiska kanaler på YouTube, Twitter och sociala medier.

Men vad ska vi kalla det för? Reguljära turkiska TV? Där har det bara varit Baba Erdoğan som man kallas.

Jo, det är inte så att de räknar tid och ger lika mycket till de två olika kandidaterna som man kanske är van vid och ser här i Sverige.

Den svenska debatträttvisan finns inte i Turkiet, kär Robin.

Och dessutom så har det inte ens varit någon debatt utan Erdogan står och säger vad han tycker och sen får man helt enkelt ta in det.

Men är det rättvist att säga att pressfriheten är lika dålig i Turkiet som i Ryssland?

Ja, den är ganska lika. Ett tag så låg Turkiet nästan i toppen på listan över fångsladditionalister.

De har släppt några stycken, så det är inte lika många längre.

Men Ryssland och Turkiet följer varandra på den här reportrar, utan gränser har någon lista över pressfriheten och i världen.

Och där ligger de i botten båda två.

Okej, fråga nummer tre.

Värderingar och familjepolitik.

Hur påminner Erdogans politik när det gäller det här om potensdag, skulle du säga?

Jo, men ta HBTQ-rörelsen till exempel och HBTQ-frågan.

Den har ju varit ganska hårt ansatt av potens i Ryssland.

Under valrörelsen i Turkiet har Erdogan pratat väldigt mycket om hotet från HBTQ-samhället.

Hur det hotar kärnfamiljen och de muslimska värderingarna.

Och han har anklagat oppositionen för att vara HBTQ-vänlig.

Är det så att Killis Darulo kommer bli en president?

Då kommer ni ha HBTQ-personer på gatorna överallt, passa er för det.

Så han har verkligen slagit mot HBTQ-samhället.

Hur är det för HBTQ-personer i Turkiet?

Jag känner ganska många som är livrädda och har blivit mer och mer skrämda ju längre tid än det gått.

Och man känner sig hotade.

Om man till exempel grips av polis som HBTQ-person som transfistit

så behandlas man mycket sämre än andra personer som grips.

Mishandel i celler är inte ovanligt.

Sexuella övergrepp i arresten har förekommit.

Jag har intervjuat folk som kan ge en rad vittnesmål om det här.

Och vad säger dina, du säger vänner eller bekanta där i Turkiet

som är HBTQ-personer nu?

Många är rädda.

En hel del sa inför det senaste valet att är det så att Erdogan vinner

då måste nog vi söka oss utomlands.

För det här är personer som då är uppnamn med sin sexuella läggning.

De vågar inte vara kvar.

Inte bara för att myndigheterna skulle vara på dem, utan för att myndigheterna

piskar upp en sån stämning så att även grannar

och liksom övriga bekanta vänder sig emot dem.

Alla följer en starka ledaren och om ledaren säger något

så gör man själv likadan.

Ja, om vi återgår till lekprogrammet här då

i poängställningen så här långt om jag räknat rätt

3-0 fördelpotin.

Alltså när det gäller den här inrikespolitiken

så verkar Erdogan stå närmre potinen än väst.

Men om vi tar oss då till det som jag tror

ännu flest här i Europa och i USA

nu liksom titta på och försöka läsa av Erdogan

så är väl det i utrikespolitiken.

Var står han där skulle du säga?

Närmre väst eller potin?

Jag har aldrig hört Biden och potin sjunga i kör tillsammans förut.

Ja, det är intressant att höra deras gemensam markör faktiskt.

Men alltså här tycker du båda knapparna, förklara.

Hur tänker du?

Men kanske lite tydligare potinvinklen då

för Erdogan kommer ofta ihop sig med väst

på ett sätt som han kanske inte gör med Ryssland

även om deras relation också har varit frostig

men bara för kortere perioder.

Amerika den alden, talimat dem yapas du?
Biden den alden, talimat dem yapas du?
Strax innan valet här i Turkiet
så anklagade Erdogan, USAs president Biden
för att försöka stötta honom.
Och tidigare har han också anklagat USA
för att han fingrarna mig i kuppförsoket 2016
och nu anklagade han så positionen
för att samarbeta med USA.
Under segertalet i Ankara, jag var där
bland liksom 10 000 tal som människor
som bara hyllade honom
folkhalsen här Bengaler
som man har på fotbollsderbyr
är hundratals begare som ryser upp i rött
och grönt och det kommer rök
och så till slut kommer han ut på balkongen Erdogan.
Och jublet vet liksom inga gränser
det är värre än ett sånt här hysteriskt religiöst massnöte
folkar som gör dem helt galna i honom
då vann inne på det här igen
hur Väst försöker stötta Erdogan.
Men däremot när det gäller Ryssland
då är det ju ett helt annat onläge.
Vad säger han om Ryssland?
Han säger att vi inte har några problem
alls med våra relationer med Ryssland
och att vi inte ens överväger
och inför sanktioner mot dem
det sa han i en intervju med Sina.
Men om det då är så att i retoriken låter det som att han
verkligen tar ställning mot USA och Väst
och snarare försvarar Ryssland
du tryckte ändå på båda knapparna här
Johan Mattias.
Vad är det som ligger i den andra vågskålen?
Jo men jag gjorde det för här manövrerar Erdogan
på en smal kroklig och stenig stigen
så kallad Balansakt.
Han vill inte välja fullt ut mellan Putin och Väst
han vill ha kakan och äta den
och hittills har han lyckats.
Och det som ligger i vågskålen till stor del
är ekonomi och investeringar i Turkiet

han behöver cash till Turkiet
och därför behöver han både Väst och Ryssland.
Och hur märker man det då
att han också spelar
det andra sidan av det här dubbelspelet?
Jo men han har ju en relation också med Västledare
en visserligen mycket mer skörrelation
men det är en hel del ryckdunk
på toppmöten och telefonsamtal
och affärsuppgörelser
så att han lyckas hittills balansera
även om det ibland spår arur
som när han har ordkrig med nederländerna
med Tyskland och Frankrike till exempel.
Ja och det lite paradoxala är ju att
han är ju också ledare för
ett av de viktigaste NATO-länderna.
Så är det och därför vågar
eller vill inte Väst heller stötas
i för mycket med Erdogan.
Jag kan tänka mig att om Erdogan inte
hade varit en viktig ledare
för ett land i NATO
så kanske Väst hade agerat på ett annorlunda sätt.
Kanske med sanktioner eller hårdare sanktioner
det har ju varit sanktioner mot Turkiet och så
men ännu hårdare, det är mycket möjligt.
Men finns det några exempel i utrikespolitiken
där han tydligt är emot Putin då?
Ja det finns massa olika exempel.
Om vi tar Libyen till exempel
det var de på helt olika sidor där
Erdogan stod på den islamistiska
internationellt erkända regeringens sida.
Där har vi en del, i Syrien till exempel.
Där stod Putin på Assad-sida
och till och med skickade militär
och stred i Syrien
medans Turkiet var mot Assad.
Ja okej.
Om vi tar frågan
Ukraina
som ju ändå står i centrum nu
vilken knapp trycker du på då?

Jag trycker på båda knapparna.

Förklara.

Jo men såhär.

Dels så exporterar Turkiet
ett drönare som varit livsviktiga
i Ukraina till Ukraina

Bayraktar.

Man har också skickat dit artilleri
och ammunition till Ukraina
som den ukrainska armén använder mot Ryssland
men samtidigt har man inte förligt
andra västländer och inför trensioner
mot Ryssland.

Man har låtit ryska affärsmän komma till Turkiet
mängder med ryssar har också
bosat sig här eller kommer hit på semester.

Men politiskt så alltså
Turkiet gett Ukraina stöd
på deras sida.

Men man har samtidigt varit väldigt försiktig
med att fördöma rysslands agerande
och haft business as usual
med Ryssland.

På torsdag när första givning så trädade
det nya terrorlågstiftningen i kraft
och med den så är sista byggstenen
på plats. Då har Sverige gjort
allt det som vi har återgått i samband
med nattotopmötet i Madrid.

Och då är det också dags för Turkiet
att börja ge oss tjänar.

Och kopplat till det då
är Sverige snart och ansökan.

Vilken sida står egentligen
är de på där?

Väst och USA som vill ha in
Sverige nato eller Putin som vill
hålla Sverige utanför.

Det här går inte att ge något rakt svar.

För här spekuleras det ju hejvilt
och ingen vet vad som
diskuteras i de här innersta
rummen i Ankara.

Många säger att det här med Sverige

snart och ansökan bara har med
terror att göra eller att Turkiet vill ha
en utbytesaffär.
Men andra säger också att det här
är ett svar
på vänskapen med Putin.
Varför är det annars ungen
och Turkiet som är de sista
på bollen att godkänna Sverige?
Jo, det är de länderna som har bäst
relation med Russland och Putin.
Många tror att det finns en dimension
av det också.
Men du väntar med att trycka på knappen
där helt enkelt?
Jag trycker inte på nåt knapp, för jag vet inte.
Jag måste bara sitta och spekulera om det.
Jag vill kunna få Turkiet att
falla över
på den ena eller andra sidan
och säga ja eller nej till
Sveriges natto medlemskap.
Det är ju det man har talat om.
Till exempel
svensk terrorlagstiftning
men också ett köp
av amerikanska stridsflygplan.
USA har motsatt sig det här,
ända sedan Turkiet för ett gäng år sedan
köpte ett ryskt
robbotsystem, S300
tror jag det heter.
Då menar man att det här var ett hot mot natto
att släppa in ett ryskt vapensystem
i natto. Men Turkiet vill så gärna
köpa de här F16-planen, för de
plan man har nu är ganska gamla
och omoderna, så man behöver de
verkligen tycker man. Och skulle då USA
ge klartäcken och sälja F16
till Turkiet, så sägs det
att man skulle då kunna godkänna
Sveriges vägg in i natto.
Så när det gäller

flygplan, då lutar den
ändå åt USA och Väst.
När det gäller flygplan så
sätter han nog Väst
i första rummet, ja.
Nu kommer vi till det här
momentet som jag inte riktigt hade
räknat med när man har lekt program. Då måste man
sammanställa poängen.
Det brukar ju finnas en domare
som gör det. Jag vet inte.
Katja är producent
här på Dagens ECO.
Kan du komma in och räkna?
Vad blir det egentligen?
Jag börjar med de solklara poängen
då för begge sidor. På portinsida
bristen på pressfrihet
fängslad opposition
och synen
på hbtq-personers rättigheter.
Den solklara poängen
för Väst och USA är att
där är det fördel, stridsflygplan.
Just det. Sen finns det då
två punkter som
begge sidor får poäng på.
Det handlar dels om
uttryggelspolitiken och ukrainarkriget.
Om jag räknar ihop så får jag
fem
på portinsida och
tre på Västsida.
Så en ja
solklarövertikt
mot portin helt enkelt?
Absolut.
Vi har en framtid som
en sån här lekprogram.
Tack, Katja.
Vad säger du om det, Johan Mathias?
Är du ändå en lite vår
sammanställning här då?
Vad är det som kommer att avgöra

framöver, tror du?
När då han nu
står in för ytterligare
fem år vid makten?
Om han faktiskt
till slut ändå
närmar sig portin och rysland
ännu mer?
Jag tror att väldigt mycket
i alla fall
har varit med.
Jag tror att det har varit
en del av den här
jag tror att väldigt mycket
i alla fall den första tiden kommer att
handla om ekonomi. För Turkiet
ekonomi är så usel.
Många tror att det här skulle fälla
honom i valet, men det gjorde du inte.
Men han måste göra någonting nu. Det finns
inga pengar i stads-kassan.
Och sen valnatten har Liran bara
rasat i världen till nya
bottenivåer. Och då är frågan
är det rysland
eller är det väst som är alternativet?
Eller klarar han av och håller
balansakt för att få
färska cash till stads-kassan?
För i slutändan är det ändå pengarna
som talar då.
Och rysland har ju inte rika mycket
pengar som till exempel väst
eftersom krigskassor har ju
en tendens att sina.
Tack så mycket Johan Mattias.
Och grattis till Vinst Duvall
kan vi säga.
Tack! Ungdivart.
Jag tar blommorna på posten.
Ja, vi skickar det av.
Jag tar binolin, gäst, Johan Mattias
sommarmström och vi som producerade
heter Ludvig Jansson och Katja Magnusson.